

چرخ شبکه انرژی در رژیم صهیونیستی چگونه می چرخد؟

بنزین لیتری چند؟

سیدعلی مدد زیدی

در این خطوط کوشیدیم تا با بررسی منابع مختلف انرژی در اسرائیل، ازجمله گاز، نفت، زغال سنگ، انرژی های تجدیدپذیر و انرژی هسته ای بازبرو کردن آمار و ارقام، نقشه ای کلی از چرخه تأمین انرژی در سرزمین های اشغالی به دست بیاوریم. این تصویر کلی از شبکه تأمین انرژی در رژیم ازاین جهت حائز توجه است که میزان اتکای رژیم به منابع مختلف و سیاست های کلی دولت در مورد هر کدام از این منابع را مشخص می سازد. موضوع انرژی یکی از ارکان اساسی در سیاست گذاری های اقتصادی و امنیت ملی هر کشور است و طبیعتاً در مورد رژیم اسرائیل این قضیه باتوجه به شرایط جغرافیایی، مسائل امنیتی و چالش های ژئوپلیتیکی منطقه، شانی حیاتی تر پیدا می کند. در این وائفساسی که هول به ته دیگ خوردن انرژی های فسیلی تن و بدن

گاز طبیعی

رژیم اسرائیل با کشف و بهره برداری از میادین گازی بزرگ در دریای مدیترانه، به یکی از تولیدکنندگان مهم گاز طبیعی در منطقه تبدیل شده است. در سال ۲۰۲۳، رژیم حدود ۴/۲ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی تولید کرد که ۱۲/۶ میلیارد مترمکعب آن مصرف داخلی بود و مابقی به صادرات اختصاص یافت. ۵۳ درصد از تولید گاز اسرائیل از میدان گازی لوپاتان، ۴۴ درصد از میدان تامار و مابقی از میدان کاریش تأمین می شود و نتیجه طبیعی کنار هم قرار دادن چنین عدد و رقمی این است که در حال حاضر رژیم در حوزه گاز طبیعی به خودکفایی رسیده و یکی از صادرکنندگان جدی گاز در منطقه محسوب می شود.

رژیم از دل این خودکفایی، مازاد گاز استخراج شده را روانه اروپا می کند. در ژوئن ۲۰۲۲، اتحادیه اروپا، رژیم عبری و مصر بر سر یک میز نشستند و توافقی امضا کردند که بر اساس آن، گاز طبیعی رژیم بازیرساخت های مصری تبدیل به گاز مایع با همان LNG شود و سپس به اروپا منتقل گردد. البته که نقش این توافق را در راستای تنوع بخشی به منابع تأمین انرژی اروپا و کاهش وابستگی به گاز روسیه نباید نادیده گرفت.

میدان کاریش و قانا

در نتیجه همین تکاپوهای رژیم برای سندزدن تمام میادین گازی مدیترانه به نام خودش، در مقطعی چویش لای چرخ لبنان رفت. لبنان و رژیم صهیونیستی بر سر ناطق دریایی و میادین گازی در دریای مدیترانه اختلاف نظر داشتند، دارند و خواهند داشت و مذاکرات و توافقات بین دو طرف صرفاً به صورت مقطعی می تواند مسئله را به زیر حجاب سکوت ببرد. در سال ۲۰۲۰ میلادی، با میانجیگری آمریکا، مذاکراتی برای تعیین مرزهای دریایی و حق بهره برداری از میادین های گازی آغاز شد و در نهایت بر اساس توافق حاصله مقرر شد که قباله میدان کاریش به نام رژیم صهیونیستی بخورد و همه حق و حقوق استخراجش برای آن باشد و استخراج قانا هم در اختیار لبنان قرار گیرد که البته سر همین نیز حرف و سخن های زیادی به وجود آوردند.

نفت

برخلاف گاز، رژیم اسرائیل در حوزه نفت بر واردات اتکا دارد و روزانه چیزی حدود ۲۲۰ هزار بشکه نفت از کشورهای مختلف، وارد می کند. کشورهای قزاقستان، آذربایجان، گابن، نیجریه و یزدیل به عنوان پنج تأمین کننده اصلی نفت خام به رژیم شناخته می شوند که فقط در یک فقره قزاقستان با میانگین صادرات ۸۵ هزار بشکه در روز، بزرگترین تأمین کننده نفت خام سرزمین های اشغالی در چهارماهه نخست سال ۲۰۲۴ بوده است. پالایشگاه های اصلی رژیم اسرائیل، ازجمله پالایشگاه های حیفا و اشدود، با ظرفیت های مختلف، مسئول پالایش نفت خام وارداتی و تأمین فرآورده های نفتی مورد نیاز هستند.

پالایشگاه حیفا در شمال سرزمین های اشغالی قرار دارد و یکی از بزرگترین پالایشگاه های رژیم محسوب می شود. ظرفیت پالایشگاه حیفا حدود ۱۳۰ هزار بشکه در روز است. پالایشگاه اشدود در جنوب سرزمین های اشغالی قرار دارد و ظرفیت پالایش آن حدود ۱۷۰ هزار بشکه در روز است. طبعاً یکی از فراوری های

ملل دنیا را به لرزه درآورده، رژیم عبری همواره کوشیده تا منابع انرژی خود را متنوع کند و تا آنجا که راه دارد وابستگی اش به واردات انرژی را کاهش دهد. در راستای تحقق همین هدف، رژیم در دو دهه اخیر کمر همتش را سفت بسته تا هر چه که می تواند منابع انرژی گوناگون را به لحاظ کمی و کیفی توسعه بدهد، از بلعیدن میادین گازی سواحل مدیترانه گرفته تا توربین زدن روی جولان و استخراج انرژی از موج های بندر یافا.

پیرو همین برنامه، رژیم اسرائیل تمرکز ویژه ای روی بهره برداری از منابع انرژی تجدیدپذیر، مثل انرژی خورشیدی، بادی و... کرده است. موقعیت جغرافیایی سرزمین های اشغالی هم این ظرفیت در توسعه نیروگاه های خورشیدی، بادی و آبی را به صورت چندبرابر در اختیار رژیم قرار داده، اما با تمام این ها کماکان در چرخه تأمین انرژی در رژیم عبری روی پاشنه انرژی فسیلی می چرخد.

اصلی این پالایشگاه ها بنزین است. بر اساس داده های موجود، در سال ۲۰۲۳، مصرف بنزین در رژیم اسرائیل به ۲۲/۹ هزار بشکه در روز رسید و باید عارض شوم خدمتان که در حال حاضر و پس از افزایش قیمت بنزین در ژانویه ۲۰۲۵، بنزین باقیمت لیتری ۷ شکل و خرده ای به ساکنان سرزمین های اشغالی عرضه می شود؛ یعنی چیزی حدود ۱۵۰ هزار تومان و ضرب و تقسیم بشکه به لیتر و لیتر به تومان راهم وامی نهیم به شما و چرتکه تان.

زغال سنگ

در دهه های هشتاد و نود میلادی، زغال سنگ منبع اصلی تولید برق در رژیم اسرائیل بود. نیروگاه های بزرگی مانند آروت رابین در حدیرا و روتنبرگ در اشکلون با ظرفیت های بالا برای تأمین نیازهای برق احداث شدند. به عنوان مثال، نیروگاه آروت رابین با ظرفیت تولید ۲،۵۹۰ مگاوات، وزنه سنگین و حیاتی ای در شبکه تأمین برق محسوب می شود. با کشف میادین گاز طبیعی در دهه ۲۰۰۰ میلادی، رژیم اسرائیل سیاست های خود را به سمت کاهش استفاده از زغال سنگ تغییر داد. در سال ۲۰۱۵، حدود ۶۵ درصد از برق کشور از زغال سنگ تأمین می شد، اما این میزان در سال ۲۰۱۸ به ۲۵ درصد کاهش یافت. تا سال ۲۰۲۳، سهم زغال سنگ در تولید برق به حدود ۲۰ درصد رسید.

نکته جالب ماجرا آنجاست که رژیم برای تأمین زغال سنگ مورد نیاز خود به واردات متکی است. در سال های اخیر، کلمبیا به عنوان بزرگترین صادرکننده زغال سنگ به اسرائیل نقش ایفا می کرد و بیش از نیمی از واردات زغال سنگ اسرائیل را تأمین می کرد و به عنوان نمونه در سال ۲۰۲۲، اسرائیل حدود ۴۵۰ میلیون دلار زغال سنگ از کلمبیا وارد کرد.

البته استفاده از زغال سنگ به عنوان منبع انرژی به دلیل انتشار آلاینده های زیست محیطی تبعات سنگینی را در پی دارد. به منظور کاهش آلودگی هوا، وزارت انرژی رژیم برنامه هایی برای کاهش استفاده از زغال سنگ و جایگزینی آن با گاز طبیعی و انرژی های تجدیدپذیر تدوین کرده است. دولت طی یک هدف گذاری اعلام کرده که بنیاداً تا سال ۲۰۳۰ میلادی، استفاده از زغال سنگ، بنزین و دیزل را به طور کامل متوقف کند و شبکه تولید برق را به طور کامل به گاز طبیعی و انرژی های تجدیدپذیر و انرژی هسته ای متکی سازد.

انرژی تجدیدپذیر

رژیم اسرائیل باتوجه به موقعیت جغرافیایی و اقلیمی سرزمین های اشغالی، پتانسیل بالایی در زمینه انرژی های تجدیدپذیر دارد. در سال های اخیر این رژیم تلاش های گسترده ای برای توسعه منابع انرژی پاک انجام داده است که در ادامه سیاهه ای از برخی فعالیت های رژیم در جهت توسعه زیرساخت های این حوزه را عرض خواهیم کرد.

انرژی خورشیدی

انرژی خورشیدی سهم عمده ای در تولید انرژی تجدیدپذیر اسرائیل دارد. در سال ۲۰۲۰ میلادی، نیروگاه های خورشیدی حرارتی و فتوولتائیک بیش از ۱۰ درصد از تولید

باتوجه به موقعیت جغرافیایی

سرزمین های اشغالی، سطح

دسترسی رژیم صهیونیستی به منابع مختلف

انرژی متفاوت است بدین صورت که در تأمین

گاز طبیعی به خودکفایی رسیده، در نفت متکی

به واردات است و در حوزه انرژی تجدیدپذیر هم

کمر همت بسته تا با توسعه زیرساخت های

مرتبط، اتکای شبکه تأمین انرژی داخلی رژیم

به منابع فسیلی را کاهش بدهد

انرژی تجدیدپذیر کشور را تشکیل می دادند. اما تا سال ۲۰۱۷، کمتر از ۳ درصد از برق اسرائیل از منابع تجدیدپذیر که عمدتاً شامل انرژی خورشیدی بود، تأمین می شد. تا سال ۲۰۲۳ این سهم به بالای ۱۰ درصد افزایش یافته است. دولت هدف گذاری کرده که تا سال ۲۰۳۰، ۳۰ درصد از مصرف برق از منابع تجدیدپذیر تأمین شود. صحرای نقب باتوجه به موقعیت جغرافیایی اش، یکی از نقاط اصلی احداث مزارع خورشیدی در سرزمین های اشغالی به حساب می آید که فقط یک نمونه آن نیروگاه خورشیدی اشلیم با ظرفیت ۱۲۱ مگاوات است.

انرژی بادی

باد سهم کمی در حوزه منابع انرژی تجدیدپذیر رژیم دارد، اما با این حال دولت برنامه ریزی جدی برای توسعه زیرساخت های مزارع بادی انجام داده که در یک نمونه توسعه مزرعه بادی جولان یکی از این برنامه های رژیم است که البته همواره باتوجه به موقعیت منطقه، این برنامه توسعه در مرزی از شدن و نشدن قرار گرفته است.

انرژی دریایی

رژیم صهیونیستی حتی از موج دریانیز نگذشته است. طی پروژه یافا در سامیر ۲۰۲۴، اولین ایستگاه آزمایشی تولید برق از امواج دریا در بندر یافا افتتاح شد. این پروژه با همکاری شرکت سوئدی Eco Wave Power و شرکت فرانسوی EDF Renewables توسعه یافته است.

انرژی هسته ای

در آخرین مرقوم نیز لاجرم مجبوریم پای انرژی هسته ای را از باب جوری جنس به وسط ماجرا بکشانیم. این شکاف منحوس بر اتم در حال حاضر فارغ از کارکردهای نظامی اش، در چرخه تأمین انرژی رژیم خیلی نقش جدی ای را بازی نمی کند؛ چراکه اولاً دیمونا به عنوان تأسیسات هسته ای اصلی رژیم بیشتر کارکرد تحقیقاتی، نظامی و... دارد و مهم تر از این، برای مثال تولید برق با استفاده از راکتور هسته ای هزینه گرانی رامی طلبد.

اما با وجود این، رژیم کماکان در پی این است که در چشم انداز اقتصادی اش در حوزه انرژی، سهم شرکت انرژی هسته ای را بالا ببرد. اخیراً طرحی حول همین موضوع در وزارت انرژی تهیه شده و الی کوهن، وزیر انرژی رژیم در این باره تصریح کرده که: «این (استفاده از انرژی هسته ای برای جایگزینی سوخت های فسیلی) به تنوع منابع انرژی اسرائیل کمک می کند و راه حلی حیاتی برای نیازهای انرژی در دهه های آینده ارائه می دهد».

بر اساس این طرح، قرار است با تأسیس نیروگاه کوچک بارآکتور مولدر در صحرای نقب یازدهم به خط ساحلی دریا، در چند مرحله نیروگاه هسته ای نیز وارد شبکه برق رژیم شود. طی زمان بندی اعلام شده پروژه ساخت در سال ۲۰۲۹ آغاز می شود و انتظار می رود تا سال ۲۰۳۷، این نیروگاه بخشی از برق مورد نیاز رژیم را تأمین کند و در یک بلندپروازی بنا را بر این گذاشته اند که باید تا ۲۰۵۰ نصف برق مورد نیاز، از همین طریق تأمین شود.